

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Royal Manas National Park, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2024 under Royal Manas National Park are:

1. Maintenance of Gomphu Range Office (electrification and compound fencing).
2. Installation of Street light near Royal Guest House at Manas
3. Installation of Solar fencing around parking area, Manas

བོད་ལྗང་བཅུ་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་བ་(Category B) རྒྱ་ལྷ་རྒྱུ་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱད་མེད་མི་མེད་དང་ ཡང་ན་ སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ལ་བརྟེན་སྤྱད་མེད་མི་མེད་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྟངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལ་གཞིན་པ་འབྱུང་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དང་ གལ་སྤྱད་གཞིན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞིན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུང་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞིན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཅ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་ཐོག་ལྷ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་ མི་ཕྱེད་གཉིས་ལྷ་ཡུན་བརྟེན་གྱི་པན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལྷ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོ་པ་དང་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟུན་དང་ ཏུས་དང་ཏུས་སྤྱི་མི་དམངས་ལྷ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོ་པ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྤྱ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟང་སྤྱད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་དང་ འདི་ཡང་ལས་སྤྱིའི་གདམ་སེལ་ལམ་ལྷགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་གཞིན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་གི་དོན་ལྷ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱ་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བསྟུན་པ་ལྷ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཞིན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོ་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱ་ མི་ཕྱེད་ ལྷ་འགན། བརྟེན་དང་སྟན་ལྷ། དེ་ལས་སྤྱ་རྟོག་ལམ་ལྷགས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགུལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུད་དགོ་པ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལྷ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གཏུ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉེན་འབད་ཚུ་ཚུད་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གཏུ་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལྷ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གཏུ་ཡོད་མི་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནི་འཇུག་ལྷགས་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་ཏུས་ཚད་དང་བཅའ་སྤྱིལ་ཚུ་ཚུད་དགོ་པ་ཡིན། སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཡིན་ཚད་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྤྱ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟན་ལྷ། བསྟར་ཞིབ། རྩིས་དབྱེད་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་ཏུ་ཏུས་མཐུན་བཟོ་དགོ་པ་ཡིན།

མ་རྒྱལ་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་དོན་ལྷ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྟངས་དང་མི་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དགོ་པ་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་ཡང་།

༡༽ སྤྱི་ཁྲིའི་སྤྱད་སྟོབ་འཛིན་ཡིག་ཚང་ ལྷ་ སྤྱི་ཁྲིའི་བཅུགས་ནི་དང་ ས་ཁོངས་རམ་རྒྱབ་ནི།

༢༽ མ་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྲིའི་འཛིན་ཡིག་ཚང་གི་ས་ཁོངས་ རང་ ཁྲོམ་ལམ་གྱི་མི་བཅུགས་ནི་དང་།

༣༽ མ་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྲིའི་འཛིན་ཡིག་ཚང་གི་ སྤྱི་ཁྲིའི་འཁོར་བཞག་སའི་ས་ཁོངས་ འདི་ ཉེ་དྲོད་སྤྱི་ཁྲིའི་རམ་རྒྱབ་ནི།